

Радничке Новине

ОРГАН СРПСКЕ СОЦИЈАЛНЕ ДЕМОКРАТИЈЕ

УРЕДНИШТВО
И
АДМИНИСТРАЦИЈА
НАЛАЗИ СЕ
У ШТАМПАРИЈИ
„ГУТЕНБЕРГ“

Број 5 пара

Изазае сваки дан

ИНТЕРНАЦИОНАЛНИ КОНГРЕС

Јуче је отпочео, а данас наставља свој рад Интернационални Социјалистички Конгрес у Копенхагену. Епоха у којој данас живимо таква је да се у њој безмало сваки дан дешавају ствари од толико огромне важности какве су се раније у току читаве једне деценије дешавале једва по једанпут. Мерило за данашње догађаје сасвим се разликује од ранијега; оно је сад огромних димензија; и треба збиља да наступи нека изузетно велика историјска појава па да се она сада, у овим бурним данима, може назвати важном и значајном.

Па ипак, чак и кад посматрамо догађаје са те највише историјске перспективе, можемо смело, без икаква претеривања, рећи да је састанак Интернационалнога Социјалистичкога Конгреса један од најважнијих догађаја данашњих дана.

Ствар не мења што се тај Конгрес одржава под најстрашњијом грмљавином топова, која љуља из основа стару капиталистичку Европу а самим својим громким ехом потреса и покреће све остале континенте. Баш напротив! Глас међународнога братства уздигнут у моменту међународнога клања у толико више грми и потреса људске савести! Протест против рата завитлан у сред бесниларатне фурије налази на у толико већи одјек и постаје у толико страшнија претња!

Не треба се заваравати спољашношћу ствари! И ако се води најстрашнији рат у историји човечанства, Социјализам ипак није побеђен! Погледајте га само како се води! Нема те владе која и ногама и рукама не стреса са себе одговорност за рат. Нема тога власника, ма колико он био силан, који се пред масама не правда и извињава због овога рата. Нема тога апсолутисте, ма колико он био неодговоран, који се не упиње из петних жила да даде ма какво морално оправдање овоме клању или да му, као награду, не истиче неки идеал, као што је слобода, или култура, или право националности, или међународно право.

Ово је најстрашнији рат у ис-

торији човечанства. То је истина. Али ни у једном рату до данас није се могло наћи на ту интересанту и чудну појаву: да га се грозе, или бар да јавно исказују да га се грозе, не само народне масе него и власници који га воде. Рат је већ постао психолошка немогућност. Он ће у најкраћем времену постати и политичка немогућност. Он вегетира у свести маса још само као нужно зло. Треба сад доказати да он није нужно зло, него да је само зло. Оно прво заслуга је социјалистичке акције; ово друго биће њен задаток.

И то први, непосредни, практични задатак. Учинити што пре крај овом безумноме рату, који ће с обзиром на приближно једнаку снагу зараћених група имати, како изгледа, свега један резултат: истребљење народних маса, уништење културних добара и разоравање благотворних продуктивних снага и на једној и на другој страни: учинити што пре крај томе рату, организованом социјалистичком и револуционарном кооперацијом на свима странама: ето то је први задатак интернационалнога пролетаријата!

Колосалну борбу коју је капитализам отпочео за решавање својих себичних питања и рачуна, преко лешева толиких милиона експлоатисаних маса, претворити што брже у револуционарну борбу угњетених и потиштених за решење њиховог питања, које је у исти мах питање целог човечанства и његове будућности: ето то је други непосредни задатак интернационалнога пролетаријата у овој страшној и великој епоси. Данашњи рат треба да буде само увертира у Социјалну Револуцију, у један дуг низ коренитих препорођаја и основних измена друштвених организација које ће живот и развитак модернога човечанства поставити на сасвим друге темеље!

То може бити чак ни овај Конгрес не намерава. Али томе води сама логика догађаја. Главно је почети; ствари, односно масе ће се већ после саме по себи развијати по својим неодољивим историјским законима.

Зар су најгенијалнији и најдалековиднији чланови првога парламента Велике Француске Револуције 1789 могли и сањати да ће он бити увертира и подстицај за серију оних грандиозних револуционарних догађаја који су изменили из основа целу феудалну Европу?...

Ето зашто се нама, кад смо добили телеграм о састанку Интернационалнога Конгреса у Копенхагену, учинило као да чујемо снажни звук звона која објављују наступање великих и нових догађаја... Ето зашто нама изгледа да је овај Конгрес први знак једне нове историјске епохе која ће и изненадити и препородити цео свет...

* * *

Писмо које је наша Партија упутила Конгресу доносимо на четвртој страни.

НА БРЗУ РУКУ

Режим њифтарије

Нема дана а да не прочићам у новинама: *ће погинуо овај професор, ће погинуо онај учитељ, ће умро од ране или заразе овај студент; и тако стално. И док тамо на кланици падају као лева људи који су оставили перо па данас, може бићи, узели први пушпу у руке, дошле у позадини, по канцеларијама, за писањем столом, седе њифте које би могле извући револу и које знају само за једну врсту књижевности: за облигације...*

А кад створимо Велику Србију, онда ће нам бакали бићи учитељи основних школа а грисисти професори гимназија; и, главна наука којом ће се најважнија млада генерација ученика биће: како се преко ноћ постоје богати и како се може најлакшији стити на стити, и поред законом прописане максималне интересне стоје од 12%.

Лепа прилика да и буржоаска интелгенција увиди да ни она у овом друштву није ништа и да је режим радикалије у ствари режим њифтарије...

Прикупљање комита

— СПРЕМАЊЕ ЗА АКЦИЈУ? —

Атински дописник *Журнала де Балкан* јавља да се тамо примећује концентрација многобројних бугарских комитетских чета у пограничним крајевима, а нарочито у близини Струмице, које се сматра као припрема за акцију против Македоније и Србије.

То није немогуће. Чим приметну кавгу комите у редакцијама српских и бугарских шовинистичких листова, одмах је прихватио они тамо по Македонији.

ПРОТИВ НЕУРЕДНОСТИ НА ПОШТИ

— ПИСМО Г. ДРАШКОВИЋА —

Наш посланик, друг Кацлеровић, жалио се пре неки дан г. Милораду Драшковићу, министру грађевина, за неуредност која влада на пошти и од које наш лист трпи велике штете. Г. Драшковић одговорио је јуче једним писмом другу Кацлеровићу, обећавајући да ће испитати целу ствар и наредити пошти да у будуће буде уреднија.

Видећемо хоће ли г. министар бити предусретљив и на делу као што је сад на речи.

БАЛКАНСКА БРАЋА

— ДОК ИМ СЕ СУДЕБНА РЕШАВА ОНИ СЕ ЦЕЊКАЈУ —

Петроградски дописник *Голоса Москви* јавља да се односи између балканских држава данас налазе у овом стадијуму:

Преговори који се од пре неког времена воде између Румуније и Бугарске још нису завршени. Према његовим обавештењима, они се не воде без знања Тројнога Споразума.

У бугарским политичким круговима влада мишљење да једино средство да се осигурају тековице у будућности јесте споразум са Румунијом, која такође очекује компензације од данашњег рата. Преговори са Грчком и Србијом изгледа да ће се повлачити још дуго времена и без икаква резултата, пошто ни Србија ни Грчка неће ни да чују за територијалне уступке.

ГАДНА ПОСЛА!

— КАО НА ТЕЛАЛНИЦИ —

Онај одбор који раздаје сиротињи поклоне из Америке баш сасвим загрео. Ту се изгледа врше ординарне крађе и шпекулације. Јуче нам је једна другарица донела сукњу и реклу коју су јој милостиве госпе поклониле: и сукња и рекла старе су и закрпљене, тако да ни по чему не личе на нове ствари из Америке него на крпе са наших телалница или на крадене аљине из неког мутвака или са тавана.

Изгледа да су госпе завеле ову праксу: нове и лепе ствари послате из Америке носе својим кућама и задржавају за своју душу, а сиротицама поклањају своје изношено одело и старе крпе!

Брука једна и срамота! И што је најинтересантније, овом одбору председава нишки владика!

Која оно бејаше Божја заповест: *не укради!* — а, Високопреосвећени Оче?..

